

Το Βιβλίο του σπουδαίου γερμανού κοινωνιολόγου Μαξ Βέμπερ, που μεταφράστηκε 120 χρόνια μετά τη δημοσίευσή του, διατηρεί τη χρησιμότητά του καθώς εξηγεί με απλά λόγια τη λειτουργία του Χρηματιστηρίου

Ένας αμείλικτος αγώνας ισχύος

Ενας από τους οικονομικούς όρους που έγιναν αυτή την περίοδο κτήμα όλων, μέσω του δημόσιου διαλόγου, είναι τα λεγόμενα «perpetual bonds» – πρόκειται για μια ιδέα ελάφρυνσης του χρέους μέσω ενός είδους ομολόγων, μάλλον ξεχασμένου εδώ και δεκαετίες.

Εύλογα λοιπόν τον συναντάμε σε ένα εγχειρίδιο δημοσιευμένο το 1894: «Ο οφειλτής (το κράτος, οι δήμοι κ.λπ.) είτε αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποπληρώσει το χρέος με βάση ένα προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα, και έτσι κάθε χρόνο εξοφλεί έναν συγκεκριμένο αριθμό χρεογράφων (άρα “αποσβένοντας” χρέος), είτε διατηρεί μεν το δικαίωμα να καταβάλλει τα χρεολύσια αλλά δεν αναλαμβάνει την αντίστοιχη υποχρέωση (πρόκειται για τις λεγόμενες “δινκεκίς ομολογίες”, π.χ. τα αυτοκρατορικά και τα πρωσικά ομόλογα): το κράτος (και αντίστοιχα οι δήμοι κ.λπ.) μπορεί να το κάνει αυτό επειδή οι κάτοχοι τέτοιων ομολόγων ενδιαφέρονται όχι για να πάρουν πίσω το κεφάλαιό τους, αλλά πολύ περισσότερο για τους τόκους που εισπράττουν (...) δηλαδή διασφαλίζουν το δικαίωμα να λαμβάνουν μια τακτική πρόσοδο (...).»

Οι «δινκεκίς ομολογίες» (όπως μετέφρασαν τον όρο οι Θεοδωρής Δρίτσας και Κώστας Σπαθαράκης) ήταν

λοιπόν κάτι τρέχον στα χρόνια του Μαξ Βέμπερ. Το βιβλίο του σπουδαίου γερμανού κοινωνιολόγου (αλλά και οικονομολόγου, νομικού και φιλοσόφου) με τον τίτλο «Χρηματιστήριο», που μεταφράστηκε 120 χρόνια μετά τη δημοσίευσή του, διατηρεί τη χρησιμότητά του. Είναι η αλφαβίτα του θεσμού του Χρηματιστηρίου και εξηγεί με απλά λόγια τη λειτουργία του, η οποία στη βάση της δεν έχει αλλάξει πολύ από τότε, εκτός από

Τα «perpetual bonds» που ακούμε τον τελευταίο καιρό είναι μια ιδέα ελάφρυνσης του χρέους μέσω ενός είδους ομολόγων, μάλλον ξεχασμένου εδώ και δεκαετίες

την επινόηση τις τελευταίες δεκαετίες νέων – και πολυσυζητημένων – χρηματοοικονομικών προϊόντων, που βύθισαν τις ΗΠΑ και τον κόσμο στην ύφεση το 2008.

Ο Βέμπερ ξεκαθαρίζει πάντως εξ αρχής ότι στο βιβλίο αυτό δεν θα ασκήσει κριτική στον θεσμό και ότι δεν συμφερνίζεται τις θεωρίες συνωμοσίας εναντίον του. Το έργο ήταν άλλωστε ενταγμένο σε σειρά βιβλίων επιμόρφωσης εργατών! Και από μια φιλελεύθερη σκοπιά, προσπαθεί να πείσει τους δύσπιστους εργάτες

για την αναγκαιότητα ύπαρξης των χρηματιστηρίων στον σύγχρονο κόσμο. Όπως λέει, τα χρηματιστήρια δεν είναι κάτι άλλο από τη φυσική συνέχεια των παζαριών και των δημοτικών αγορών, όπως και αυτά είχαν αντικαταστήσει τον ξένο πλανόδιο έμπορο. Και είναι, υποστηρίζει, άρρηκτα συνδεδεμένα με τη δημιουργία των πόλεων, που διέρρηξαν τους παλιούς θεμούς της οικογενειακής οικονομίας. Κάνει επίσης ανάλυση των κερδοσκοπικών φαινομένων προτείνοντας τα κατάλληλα κατά τη γνώμη του μέτρα εναντίον τους. Η εποχή του ήταν επίσης περίοδος αχαλίνωτου καπιταλισμού. Ενώ κάποιες αναφορές γαργάλε και σημερινές ευαισθησίες. Όπως για τα εκατομμύρια που έχασε η Γερμανία τότε στην υπόθεση των δανείων της Αργεντινής. Ενώ τελειώνει λέγοντας: «Τα έθνη σήμερα συνυπάρχουν ειρηνικά στο στρατιωτικό πεδίο, στο οικονομικό πεδίο όμως εμπλέκονται σε έναν αμείλικτο όσο και αναπόφευκτο αγώνα για τη διασφάλιση της εθνικής τους ύπαρξης και της οικονομικής τους ισχύος». Και «τα χρηματιστήρια δεν είναι παρά μέσα για την κατάρτιση σε αυτό τον οικονομικό αγώνα». Που, βέβαια, κάτι που ο Βέμπερ δεν ήξερε τότε, θα έπαιρνε άλλη τροπή είκοσι χρόνια μετά.

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Max Weber
ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Μτφ. Θεοδωρής Δρίτσας,
Κώστας Σπαθαράκης
Πανεπιστημιακές
Εκδόσεις Κρήτης, 2015,
Σελ. 137

Τιμή: 10 ευρώ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΙΜΠΛΗΣ